

ЈЕДНА СВЕТЛА КЊИГА
Библиотеке за хендикепиране
 Мр Драгана Милуновић

Недавно је научној и стручној јавности представљена књига *Библиотеке за хендикепиране* мр Драгане Милуновић. Реч је о приређеној магистарској тези одбрањеној крајем 2004. године на Катедри за библиотекарство Филолошког факултета у Београду. Први корак је био храбар и дао је добар резултат. Добили смо квалитетан рад и стручњака који суверено влада материјом. Задужбина Андрејевић која се бави подстицањем развоја наше научне и критичке мисли исправно је проценила да је овај рад заслужио да буде објављен у **Библиотеци Academia**.

Књига је настала као резултат озбиљног и систематичног истраживања у области библиотекарства и то једног до сада неосветљеног његовог дела. Реч је о ангажовању око, до сада, маргиналних група читалаца. Пружање библиотечких услуга корисницима са посебним потребама је тема која неспорно завређује пажњу не само библиотекара већ и друштва у целини. Тиме је утврђена нужност да се овај проблем сагледа са више аспеката и у широком замаху научног рада, како је то и пошло за руком нашој младој колегиници.

Савремена техничка достигнућа која су видно погурала и само библиотекарство у жижу друштвених збивања, направила су и крупан корак у смањивању јаза између обичних и хендикепираних корисника. Библиотечка грађа се данас веома једноставно јавља у различитим форматима и може бити доступна на различите начине. Та нова ситуација пружања нових услуга убрзала је и израду нових стандарда а библиотекарски су добили значајан задатак да стимулишу коришћење специфичне библиотечке грађе као и да унапређују програме за њено коришћење.

Инвалидност и хендикеп дефинисани су на почетку књиге детаљно и прецизно. Изложена је историјска перспектива односа друштва према овим проблемима. Сагледан је и однос друштва према хендикепиранима у нашој земљи кроз један историјски преглед.

Потом су представљена *међународна библиотечка удружења* која се баве проблемима хендикепираних корисника. Од већег броја међу-

народних удружења хендикепираних лица само два су значајна са становишта библиотекарства, ИФЛА и ИАСЛ. Од њих, међутим, само ИФЛА има секцију библиотека за следе од 1983. године. Секција је веома активна и систематски се бави подстицањем успостављања библиотечких услуга за хендикепиране особе.

Развој ове врсте библиотека започиње настанком библиотека за следе које су и данас најразвијенији тип специјализованих библиотека. Потом, библиотека за глуве, библиотека за ментално ретардирана лица и на крају пружање библиотечких услуга старим, болесним и лицима са посебним потребама. У анализи *типова библиотека* за поједине врсте хендикепирана мр Драгана Милуновић је дала на почетку опис одређеног хендикепирана ослањајући се на призната знања из медицине, психологије, дефектологије, социологије. Потом је све то поставила у правилан узајамно-зависан однос према библиотекарству. Пратила је историјски развој специфичне библиотечке грађе и начине њеног презентовања. Детаљно је истражила све специфичности и самог приступа корисницима, обуку корисника и обуку библиотекара.

Терапеутско дејство «читања» у најширем смислу и значајни развој виртуелног света је *радосна вест* за кориснике са хендикепом.

Ради целовите слике обрађени су и стандарди у овим библиотекама, законски оквири, као и организација процеса рада у њима. Искрпна анализа рада у овим специјализованим библиотекама у свету и у нас пружа нам могућност да упоређујући сагледамо низак степен на којем се налазе наше библиотеке овог типа и какве су њихове перспективе.

Мада се друштвена ситуација прилично поправила када су у питању развој глобалне информационе мреже и оснивање и сарадња међународних организација, *тужна вест* за библиотекарске је да су и даље у много чему онемогућени, пре свега материјално, да успоставе прави однос са хендикепираним особама.

Посебна пажња у књизи је посвећена начину опхођења са хендикепираним лицима који мора поћи од њихових специфичних захтева и њихове нарочите осетљивости. Сви ти могући приступи у комуникацији воде корак даље ка *библиотерапији* која би требало да се развија као посебни облик психотерапије што даје велику

вредност и нови значај библиотекарству. Наравно, улога библиотекара је у томе ограничена.

У последњем поглављу дат је шири *преглед* библиотека за хендикепиране у иностранству и библиотека за хендикепиране у Београду. Закључак је дат у низу поређења.

Ослоњена на озбиљну домаћу и страну научну литературу, књига **Библиотеке за хендикепиране** моћи ће да послужи и као врста стручног приручника. Она би требало да буде подстицај и да допринесе уобличавању основних сегмената и праваца рада у нашим библиотекама за хендикепиране пошто јасно излаже и стандарде а и законске оквире организације библиотечке делатности у специјализованим библиотекама.

Посебан је квалитет ове монографије језик, јасан и прецизан, обогаћен новим терминима а ослоњен на већ устаљену библиотекарску терминологију потврђену у нашој дугогодишњој пракси. Ово је нужно нагласити, јер последњих

година имамо прилику да читамо, нарочито преводе, у којима се води семантичка борба са «непознатим» и придошлим речима из других области, нарочито технике, а не види потреба да се термини у своме значењу ускладе са нашом библиотекарском традицијом.

Књига која је у нашим рукама је порука да се оваквим темељним истраживањима не само приближавамо већ постајемо активни део светског библиотекарства. Наше библиотекарство није више у прошлости, него је присутно и активно у садашњости чак и испред неких других културних делатности. Књиге из области библиотекарства у нас су још увек ретке. Зато, сваку нову треба дочекати као светлост, а нарочито оне које истражују суштину библиотекарства у контексту корисника, а нарочито оне које се баве актуелним темама, а нарочито оне које га утемељују као научну дисциплину.

Дубравка Симовић
Народна библиотека Србије, Београд